

Sodobni problemi Afrike

V preteklosti ni na območju Sahela v času sušnega obdobja rastle ničesar. Kmetje so bili primorani iskati delo v mestih. Danes ima **Niger** nov namakalni program za svoje območje, ki sodi v ta predel. Namakanje omogoča kmetom, da v času sušne sezone gojijo še drugo kulturo poleg glavne, ki jo gojijo v času deževne dobe. To mnogim ljudem omogoča preživetje na zemlji, ki sicer ne bi bilo mogoče. Tako je sedaj precej manj prakse, da bi ljudje šli v času suše iskati delo v mesta. Program namakanja v Nigru je le eden od programov v Afriki, ki je izboljšal življenje ljudi. Afričani se spopadajo še z drugimi izzivi na področju gospodarstva, sociale in okolja.

Gospodarski problemi

Nekdanje kolonialne sile so videle Afriko kot vir surovin in kot trg za svoje proizvode. Zaradi tega so v Afriki zgradili le malo tovarn. Podobno stanje je še danes, saj v glavnem prevladujeta kmetijstvo in rudarstvo.

Kmetijstvo

Kmetijstvo lahko označimo za najpomembnejšo gospodarsko dejavnost v Afriki, saj je okrog 60 % prebivalcev kmetov. Poleg tega pa kmetijski pridelki predstavljajo okrog polovico vsega afriškega izvoza. Afriško kmetijstvo ima dve bistveni potezi: tržni in samooskrbni značaj. Samooskrbo se vzdržuje na majhnih parcelah. Ti kmetje skušajo na teh površinah pridelati dovolj hrane za svojo družino. Po drugi strani pa plantažno, tržno kmetijstvo na veliko proizvaja pridelke za prodajo. Tržni pridelki so npr. kava, kakav in banane.

Rudarstvo

Mnoge države imajo bogate naravne vire. Nigerija ima npr. nafto in premoga. Zaire in Zambija imata baker, Južnoafriška republika pa diamante in zlato.

Gospodarski izzivi

Okrog $\frac{3}{4}$ afriških držav ima specializirano gospodarstvo – odvisne so od izvoza ene ali dveh proizvodov. Tako je **Gambija** odvisna od arašidov, **Zambija** pa od bakra. Zaradi tega so afriške države še posebej ranljive za nihanje cen teh proizvodov. Zato afriške države skušajo zmanjšati odvisnost od nihaja cen z razvojem raznolike industrije. Ko je **Senegal** postal l. 1960 neodvisen, je okrog 70 % ljudi delalo v pridelavi arašidov. Danes Senegal izvažata še druge proizvode, npr. ribe in ribje izdelke ter rudarske surovine, arašidi pa predstavljajo le manjši del vrednosti izvoza.

Izboljšave v kmetijstvu

Afrika se srečuje tudi s problemom, kako prehraniti hitro naraščajočo populacijo. Kar nekaj držav skuša pomagati kmetom, da bi povečali proizvodnjo kmetijskih pridelkov. Ena izmed možnosti so hibridne vrste. Od poznih 90. let prejšnjega stoletja zahodnoafriške države gojijo hibridni riž, ki ima najboljše lastnosti afriške in azijske vrste. To je omogočilo znatno povečanje pridelave.

Socialni problemi

Z gospodarskim razvojem so povezani mnogi socialni problemi, še zlasti boljša izobrazba in zdravstveno varstvo.

Šolstvo

Mnogi otroci morajo delati na kmetijah ali pa prodajati pridelke na trgu. Ko so otroci v šolah, manjkajo pri delu doma. Toda mnogi straši potrpijo pri tem, saj se zavedajo, da bodo s šolanjem omogočili svojim otrokom boljše življenje. Že dolga tradicija je, da lokalne skupnosti podpirajo šole, celo zgradijo jih v primeru potrebe. Taki primeri so iz Južnoafriške republike, kjer so starši bistveno pripomogli h gradnji šol, če je zmanjkovalo državnega denarja. Toda kljub temu so mnoge šole prenapolnjene, potreben je izmenski pouk. Je pa zato zanimanje otrok za učenje toliko večje. Od otrok se tudi pričakuje, da šolo sami čistijo šolo in njihovo okolico, če ne drugače, da vsaj pometejo razrede in poberejo smeti po okolici.

Stopnja pismenosti je v afriških državah zelo različna. A Afriki pomeni biti pismen, da znaš brati in pisati. Pismenost se je povečala zlasti po osamosvojitvi. V **Mozambiku** je bilo ob razglasitvi neodvisnosti l. 1975 pismenih manj kot 7 % ljudi, danes pa jih je okrog 48 %. Še bolj je ta napredek viden v **Tanzaniji**. Tam je bilo ob razglasitvi neodvisnosti l. 1961 pismenih 15 % ljudi, danes pa jih je okrog 78 % (nekateri navajajo znatne razlike med spoloma: moški 77,5 %, ženske 62,2 % - ocena za l. 2002, vir: <https://www.cia.gov/library/publications/the-world-factbook/geos/tz.html> (5. 2. 2010).

Zdravstvo

Eden od problemov na socialnem področju je med državami sicer zelo različna pričakovanja življenjska doba. V Maroku ta znaša med 67 in 72 let. V južni Afriki je ta manj kot 50 let, v Bocvani samo 32 let. Med poglavitne dejavnike, ki znižujejo pričakovano življenjsko dobo sodijo zlasti otroške bolezni. Otroci imajo manjšo odpornost pred nekaterimi boleznimi, npr. malarijo. Mnoge probleme in bolezni prinaša tudi pitje nezdrave vode. Zlasti v južnem delu Afrike je najbolj razširjen AIDS. Te države tudi nimajo ustreznih zdravil, ljudje pa niso izobraženi za preventivno obnašanje. Države zato sodelujejo s Svetovno zdravstveno organizacijo. Znaki izboljšanja se v tem smislu kažejo npr. v **Ugandi**, ki bi lahko postala vzorčni primer za preventivo in kontrolo nad AIDS-em.

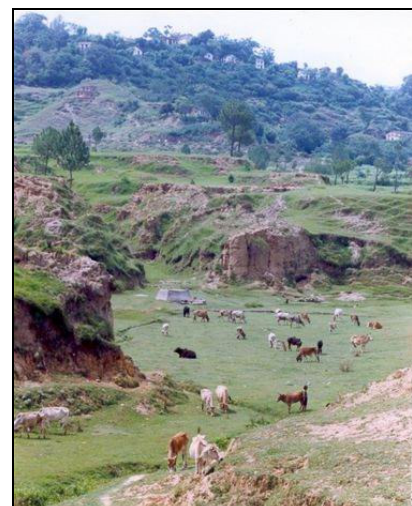
Okoljski problemi

Med najobsežnejše okoljske probleme sodi gotovo problem kmetovanja, saj je okrog 2/3 Afrike nagnjene k sušnosti ali pa sploh presuhe za kmetovanje. Velik delež kmetijske zemlje je tudi malo rodovitna, zato se ljudje borijo za preživetje.

Slika: Erozijski prsti zaradi pretirane obremenitve tal.

Vir:

http://portal.unesco.org/science/fr/files/4639/11207438083Soil_Erosion.jpg/Soil%2BErosion.jpg (5. 2. 2010).

Slika: Sanacija degradirane površine z raznim gradivom in sajenjem bananovcev.

Vir: Africa Soil Information Service. Medmrežje: <http://www.africasoils.net/gallery/gallery1> (5. 2. 2010).

Za povečevanje kmetijske zemlje sekajo drevesa, ali pa jih sekajo zaradi kurjave in za prodajo lesa. Tako razgaljena zemlja je izpostavljena spiranju in eroziji tako vetra kot vode. Proces s tem še zmanjšuje razpoložljivo kmetijsko zemljo. Mnogo ljudi zaradi tega

strada.

Po drugi strani pa se kažejo nove možnosti z namakanjem, hibridnimi vrstami (riž, koruza, pšenica) in rastlinami, ki zadržujejo vodo v tleh. Za preprečevanje erozije prsti **nigerijski** kmetje sadijo tradicionalne pridelke kot npr. jam v dolgih vrstah, med vrstami pa sadijo rastline, ki zadržujejo prst. V **Ruandi** kombinirajo žive meje iz dreves, mešanje kulturnih rastlin in živinorejo. K mnogim problemom uspešneje pristopajo tudi zaradi boljšega izobraževanja.

Viri in literatura:

- World Studies, Africa : Geography, History, Culture. Zal. Prentice Hall. Boston, New Jersey 2005.
- Senegačnik, J. 2006: Svet : geografija za 2. Letnik gimnazij. Zal. Modrijan. Ljubljana.

Mošeja v mestu Djenne v Maliju je največja mošeja iz blata v podsaharski Afriki, zgrajena v l. 1906-07. Spredaj tržni dan pred mošejo.

Vir: <http://picasaweb.google.com/jorgos4/08Mali#5302383532671000786> (6. 2. 2010).